

Kansrijke Start
Meppel

Kansrijke start Meppel

Elk kind in de gemeente Meppel een gelijke kans op een goede start!

Projectgroep Kansrijke Start Meppel
April 2021

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Inleiding.....	4
Projectgroep Kansrijke Start Meppel	4
Ambities.....	5
Maatschappelijke resultaten	5
Werkgroepen	5
Structuur Kansrijke Start Meppel.....	6
Lange termijn KSM en borging	7
Monitoring	8
Communicatie.....	8
Financiën.....	8
Bijlage 1 Cijfers gezondheid rond de geboorte in Meppel	9
Bijlage 2 Werkgroepen	11

Voorwoord

Een goed begin is het halve werk. Dat geldt zeker voor de ontwikkeling van jonge kinderen. Verschillende onderzoeken laten zien dat de eerste duizend dagen in het leven van een kind heel bepalend zijn voor de verdere ontwikkeling. Ik ben daarom blij dat we in Meppel meedoen met het programma Kansrijke Start.

Kansrijke Start is een samenwerking waarin professionals van het Verloskundig Centrum Meppel en de Wolden, Icare Jeugdgezondheidszorg en de gemeente een aanpak hebben ontwikkeld om kinderen en hun ouders de start te geven die ze verdienen. Kennis en expertise wordt gedeeld en ingezet voor gezinnen die extra ondersteuning nodig hebben. Ook wordt nauw samengewerkt om (aankomende) ouders bewust te maken wat ervoor nodig is om gezond zwanger te worden en dat het belangrijk is om je goed voor te bereiden op het ouderschap. Want bewust ouderschap begint al bij de kinderwens.

Het programma is tot stand gekomen met behulp van zo'n vijftig professionals uit de kinderopvang, bibliotheek, instelling voor mensen met een verstandelijke beperking, JGZ, gemeente, verloskundigenpraktijk, kinderpraktijken voor logopedie en fysiotherapie, Vroeg Erbij-partner en leefstijlcoaches. Ik ben blij dat al die professionals bereid zijn geweest om hun bijdrage te leveren.

De betrokkenheid bij elkaar en bereidheid om expertise beschikbaar te stellen was groot. Die bundeling van kennis, expertise en kwaliteit heeft ervoor gezorgd dat er een aanpak ligt die aansluit bij wat er in de beroepspraktijk gevraagd wordt. Iedereen die daaraan heeft bijgedragen wil ik heel hartelijk bedanken.

In Meppel gaan we ervoor zorg dat Kansrijke Start Meppel een zichtbare en vaste positie krijgt binnen het sociaal domein. Want ook na de eerste duizend dagen willen we kinderen begeleiden in hun ontwikkeling, bijvoorbeeld met voor- en vroegschoolse educatie en goed onderwijs. Ik ben ervan overtuigd dat hiermee een basis is gelegd voor een gelukkige start van heel veel kinderen.

Jaap van der Haar
Wethouder gemeente Meppel

Inleiding

De eerste 1.000 dagen zijn cruciaal voor een goede start. Met het landelijk actieprogramma Kansrijke Start wordt geïnvesteerd in de best mogelijke start en een optimale kans op een goede toekomst voor zoveel mogelijk kinderen. De gezondheid voor, tijdens en na de geboorte blijkt een belangrijke voorspeller van zowel fysieke als mentale problemen op latere leeftijd. Per gemeente worden hierover perinatale kerncijfers berekend (zie bijlage 1). Het landelijke programma kent drie actielijnen: voor de zwangerschap, tijdens de zwangerschap en na de geboorte.

Vanuit dit programma is de gemeente Meppel samen met het Verloskundig Centrum Meppel en de Wolden en Icare Jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar (Icare) een projectgroep Kansrijke Start Meppel (KSM) gestart voor een samenhangende aanpak rondom de eerste 1000 dagen. Vanuit reeds bestaande samenwerkingen en gezamenlijke activiteiten is verder gewerkt aan het inrichten van een lokale coalitie geboortezorg. Dit resulteerde in een inspiratieavond in november 2019. Deze avond is goed bezocht door ruim 50 professionals die, vanuit verschillende organisaties, werkzaam zijn rondom de geboortezorg. Naast uitwisseling van mooie inspirerende ervaringen en verhalen is ook actief meegewerkt aan het inzichtelijk maken van kansen voor verbetering van de samenwerking met elkaar en met de ouders rondom de geboorte en de start van het leven van hun kind.

Uit de inspiratieavond in 2019 is er een inspiratieplatform samengesteld met professionals uit de kinderopvang, bibliotheek, instelling voor mensen met een verstandelijke beperking, JGZ, gemeente, verloskundigenpraktijk, kinderpraktijken voor logopedie en fysiotherapie, Vroeg Erbij-partner en leefstijlcoach. Dit platform heeft de kansen voor verbetering tijdens een werksessie in januari 2020 uitgewerkt in activiteiten en vervolgens ondergebracht bij een aantal werkgroepen. Per werkgroep is een 'actie eigenaar' aangewezen en een aanspreekpersoon namens de projectgroep. Verder is afgesproken dat de projectgroep zal zorgen voor onderlinge verbinding en het op de 'agenda' houden van het thema bij alle betrokken partijen.

Onze bedoeling is om Kansrijke Start Meppel een vaste en zichtbare positie te geven binnen het beleidskader van het Sociaal Domein van gemeente Meppel en in het Meppeler Akkoord. In het Meppeler Akkoord wordt de samenwerking beschreven van (jeugdgezondheids)zorg en onderwijs voor kinderen/jeugdigen van -9 maanden tot 23 jaar.

Projectgroep Kansrijke Start Meppel

De projectgroep Kansrijke Start Meppel bestaat uit:

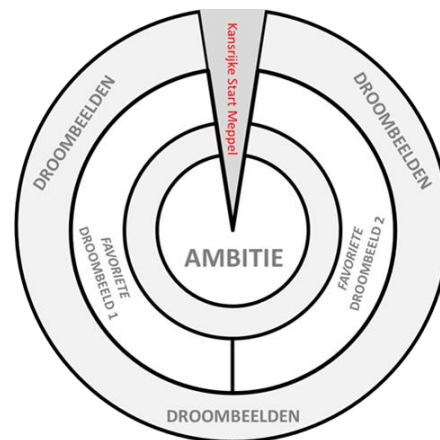
- Nelleke Gosker, *verloskundige Meppel*
- Renate van Logchem, *jeugdverpleegkundige Icare JGZ*
- Rolanda Oldengarm, *jeugdverpleegkundige Icare JGZ*
- Willy Brink, *beleidsadviseur Icare JGZ*
- Mariska Bloemberg, *beleidsregisseur sociaal domein gemeente Meppel*

Ambities

Tijdens een werksessie in mei 2020 met de projectgroep en onder leiding van Pharos zijn de volgende twee ambities geformuleerd ten aanzien van Kansrijke Start Meppel:

1. Professionals uit het sociale en medische domein werken samen en weten elkaars expertise in te zetten op casusniveau, zonder organisatiebelang. Ze doen wat nodig is om ouders en kinderen een stap verder te zetten in een goede start.
2. Het proactieve netwerk medisch en sociaal domein (met onderling korte lijntjes) is duidelijk zicht- en vindbaar voor (aanstaande) ouders. Zowel aan de voorkant (kinderwens), als waar nodig tijdens de eerste 1000 dagen. Hierdoor zijn ouders zich bewust van de noodzaak/wens gezond zwanger te worden en (een goede voorbereiding op) het ouderschap. Eigen regie en eigen (veer)kracht van de ouders zijn hierin leidend.

Maatschappelijke resultaten

Vanuit de gemeente Meppel zijn maatschappelijk resultaten geformuleerd voor de inwoners van haar gemeente. De geformuleerde ambitie vanuit Kansrijke Start Meppel sluit hierbij aan:

- Jeugdigen groeien gezond en veilig op en kunnen hun talenten ontwikkelen. Zij gaan naar school of hebben een zinvolle dagbesteding en behalen een passend diploma.
- Het aanbod en de levering van de benodigde zorg en ondersteuning wordt zo georganiseerd dat deze gefinancierd kan worden uit de beschikbare middelen
- Ouders zijn in staat om hun kinderen mee te kunnen laten doen in de samenleving, ze zijn duurzaam in staat zichzelf financieel te redden
- Inwoners ontvangen passende zorg en ondersteuning die aansluit bij hun mogelijkheden en beperkingen
- Vragen van inwoners m.b.t. zorg en ondersteuning worden integraal opgepakt

Werkgroepen

De kansen voor verbetering zijn omgezet in activiteiten die te samen een routekaart vormen, passend bij de ambities. Met zowel activiteiten voor de korte termijn als activiteiten voor de lange termijn en ook verdeeld over de drie (landelijke) actielijnen. Per activiteit is een groep professionals die deze activiteit gaat uitwerken. De actie-eigenaar zorgt voor de voortgang en bij elke werkgroep is een contactpersoon vanuit de projectgroep. We zijn in 2020 gestart met acht werkgroepen die aan verschillende thema's werken. De 'korte termijn' activiteiten zijn in het eerste half jaar van 2020 al opgestart. Deze activiteiten zijn verdeeld over de drie actielijnen zoals ze vanuit het landelijke programma Kansrijke Start zijn beschreven. Zie verder bijlage 2.

Daarnaast is er een inventarisatielijst met meer inspiratie ideeën, die in een later stadium uitgewerkt gaan worden. Alle activiteiten bij elkaar vormen samen de route om het uiteindelijke doel van Kansrijke Start Meppel te bereiken.

Structuur Kansrijke Start Meppel

Projectgroep Kansrijke Start Meppel

Werkgroepen vanuit inspiratieplatform

1 Uitvoeren en monitoring uitvoeringsplan

*Namens projectgroep en actie eigenaar: Willy Brink/
Mariska Bloemberg*

2 Samenwerking ziekenhuis

*Namens projectgroep en actie eigenaar: Nelleke
Gosker en Renate van Logchem*

3 Zichtbaarheid netwerk Kansrijke Start

*Namens projectgroep: Renate van Logchem
Actie eigenaar: Sandra Luten (de Kinder Praktijk)*

4 Bespreekbaar maken van een kinderwens

*Namens projectgroep en actie eigenaar: Maud Huppes/
Mariska Bloemberg*

**5 Versterken geboortezorg (voorlichtingsavond
carrousel en voorlichting aan migrantenouders)**

*Namens projectgroep en actie eigenaar: Renate van
Logchem*

6 Opzetten breed inloopsprekuur

*Namens projectgroep: Renate van Logchem
Actie eigenaar: Rianne Kooiker (Logopedie Verbalis)*

7 Samenwerking huisartsen

*Namens projectgroep en Actie eigenaar: Mariska
Bloemberg*

8 Laaggeletterdheid

*Namens projectgroep: Rolanda Oldengarm
Actie eigenaar: Annet Krol (bibliotheek)*

Lange termijn KSM en borging

Het is de bedoeling om jaarlijks te inventariseren welke actiepunten gerealiseerd zijn en met welke andere actiepunten we het komend jaar aan de slag willen. Door de bestrijding van de Corona en alle maatregelen die in acht genomen moesten en moeten worden, zijn in 2020 mogelijk minder actiepunten gerealiseerd en is de verdere inventarisering niet gedaan. We continueren voor 2021 daarom eerst bovenstaande actiepunten en werkgroepen en inmiddels zijn we ook bezig om de inventarisatie uit te voeren onder de leden van het inspiratieplatform.

Voor het borgen van de KSM-werkzaamheden van Icare Jeugdgezondheidszorg nemen we dit mee in de financieringsafspraken die gemeente Meppel maakt met Icare. Daarnaast willen we werken aan de 10 aandachtspunten die Pharos voor het landelijk actieprogramma Kansrijke Start aanbeveelt om de lokale aanpak voor Kansrijke Start te borgen. Per punt in het kort waar we staan en wat we willen ontwikkelen:

1. Bepaal je stip aan de horizon

Dit hebben we nu samen bepaald met het stellen van de ambitie

2. Maak afspraken over taken en rollen

Voor een deel is dit gebeurt, maar voor een groter deel niet. Als projectgroep gaan we kijken wat we hierin nog moeten doen

3. Zorg voor een kartrekker

Als projectgroep vormen we de kartrekker. Per onderwerp wordt er gekeken wie binnen de projectgroep een bepaald onderwerp moet oppakken

4. Maak het onderdeel van gemeentelijk beleid

Met deze uitvoeringsnotitie en de verbinding te organiseren met het Meppeler Akkoord, KSM op te nemen in de afspraken met Icare geven we KSM positie binnen het sociaal domein van gemeente Meppel

5. Betrek de mensen om wie het gaat

Dit punt moeten we nog (beter) oppakken. Is een thema die we in 2022 willen oppakken

6. Meet, weet en verbeter

Zie verder het kopje monitoring

7. Vier de successen

Dit doen we middels de jaarlijkse inspiratiesessie en via de voorjaarsnieuwsbrief waarmee we de successen zichtbaar maken en een podium geven alsook een inspiratiebron te zijn voor anderen.

8. Zorg voor blijvende samenwerking tussen domeinen

Dit is onder de aandacht bij de projectgroep maar ook bij de werkgroepen waarin professionals uit verschillende domeinen samenwerken aan de doelen van KSM

9. Ondersteun professionals en leer van elkaar

Dit is een vast onderdeel van de jaarlijkse inspiratiesessie. Daarnaast proberen we als projectgroep dat ook te doen richting de werkgroepen als het gaat om de ondersteuning. Wellicht kan hier meer aandacht voor komen.

10. Verbind lokaal en regionaal

Als gemeente zijn we actief in regionale overleggen over Kansrijke Start, maar leggen nu de focus om vooral lokaal de uitvoering goed te organiseren. Regionaal wordt er vooral kennis en kunde gedeeld.

Monitoring

Eén van de redenen om te monitoren is het enthousiasmeren en betrokken houden van partners en gebruikers.

Jaarlijks lopen we alle actiepunten na. Middels de jaarlijkse inspiratiesessie wordt hier uitgebreid aandacht aan besteed. Zo willen we in het najaar bepalen welke actiepunten in het nieuwe jaar moeten doorlopen en welke nieuwe actiepunten er opgepakt moeten worden, ook welke partners we nu al aangehaakt hebben en waar we nog verbinding mee moeten maken. Maar ook of we nog steeds werken aan de geformuleerde ambities. Dit is monitoring op een procesniveau.

Monitoring op uitkomstenniveau moeten we nog oppakken. Hierbij kan je denken aan het aantal ouders die bereikt zijn met een interventie of het formuleren van indicatoren voor een kansrijke start voor gezinnen in een kwetsbare situatie.

Dit is gelijk het moeilijkste punt gezien de diversiteit van beroepsgroepen die onderdeel zijn van Kansrijke Start Meppel. Als projectgroep denken we na hoe we bijvoorbeeld via verhalen kunnen aantonen dat Kansrijke Start werkt en effectief bijdraagt aan een betere ondersteuning aan (aanstaande) ouders en hun kinderen. Het is belangrijk om aan te tonen wat werkt en wat niet werkt in de praktijk en dit naar voren te brengen. In 2021 en 2022 pakken we dit verder op.

Communicatie

Om alle organisaties te blijven binden en boeien aan Kansrijke Start Meppel pakken we als projectgroep de volgende zaken op in het kader van communicatie:

- Jaarlijks organiseren we vanuit de projectgroep een inspiratieavond voor de betrokken organisaties rondom de eerste 1000 dagen van het kind;
- 1 maal per jaar brengen we een nieuwsbrief KSM uit. De jaarlijkse inspiratiesessie dient ook als bijpraatmoment waarvan verslaglegging wordt gedaan;
- We ontwikkelen een logo om KSM duidelijk herkenbaar te laten zijn. Hiervoor is een opdracht bij Windesheim uitgezet;
- We ontwikkelen templates voor posters, folders en flyers zodat er vanuit KSM herkenbaar wordt gecommuniceerd. Hiervoor is een opdracht bij Windesheim uitgezet;
- We werken aan een zorgkaart Kansrijke Start Meppel zodat voor professionals en inwoners de samenwerking zichtbaar wordt en we makkelijk te vinden zijn.

Financiën

Voor het opstarten, ondersteunen van de coalitie ontvangen we als gemeente in de periode van 2019 tot en met 2022 jaarlijks een budget van het Rijk. Hiervan wordt ieder geval de jaarlijkse inspiratiesessie betaald. Daarnaast kunnen daar kosten voor PR & Communicatie en deskundigheidsbevordering van betaald worden. Als een werkgroep kosten maakt, kan er een aanvraag bij de projectgroep worden ingediend en beoordeelt de projectgroep of het past binnen de kaders van het budget. Daarnaast vraagt het project 'bespreekbaar maken van een kinderwens' extra middelen.

Bijlage 1 Cijfers gezondheid rond de geboorte in Meppel

Samenvatting Meppel

- Voor *vroeggeboorte en/of te laaggeboortegewicht* scoort Meppel gunstiger dan het landelijk gemiddelde en gunstiger dan het provinciaal gemiddelde;
- Zoomen we in op *postcode 4 niveau*, dan zien we voor postcode 7942 Watertoren/Haveltermade een opvallend hogere score op vroeggeboorte/laag geboortegewicht (189,3 op 1000 geboortes t.o.v. 130,8 op 1000 geboortes in Meppel);
- Voor de start van de *zwangerschapsbegeleiding* voor de 10e zwangerschapsweek scoort Meppel hoger (=gunstiger) dan het landelijk gemiddelde en hoger dan het provinciaal gemiddelde. Het provinciaal gemiddelde ligt lager dan het landelijk gemiddelde.
Op het percentage kinderen dat opgroeit in een *eenoudergezin* scoort Meppel iets hoger (ongunstiger) dan landelijk gemiddeld en hoger dan provinciaal gemiddeld;
- Op het percentage *tienermoeders* scoort Meppel lager (=gunstiger) dan landelijk gemiddeld en provinciaal gemiddeld;
- Op het gerelateerde cijfer *opgroeien in een uitkeringsgezin* scoort Meppel gunstiger dan het provinciaal en landelijk gemiddelde.

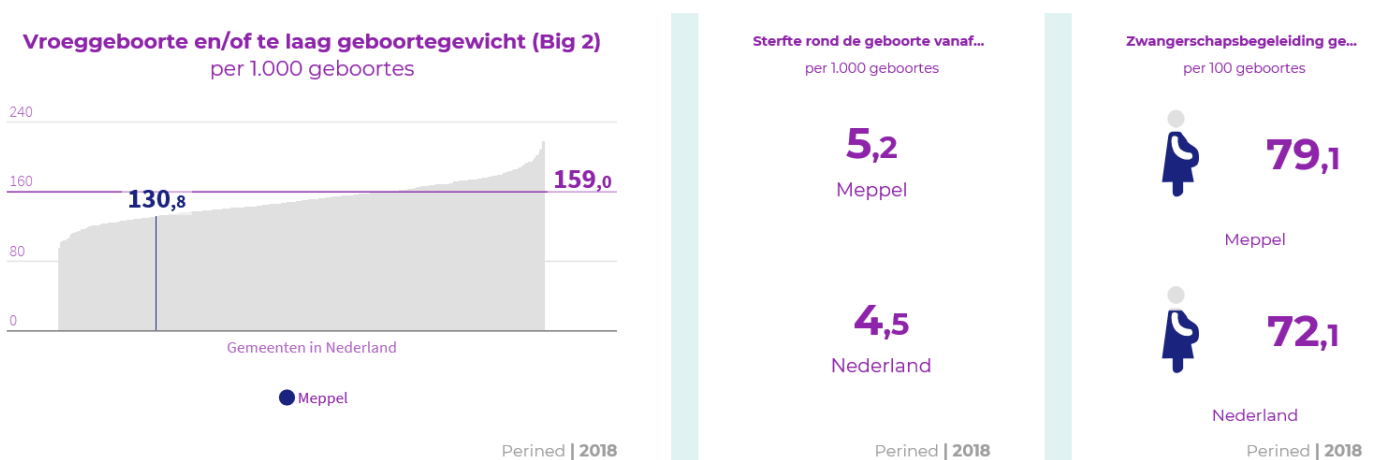
Perinatale kerncijfers

De periode rondom de geboorte wordt de perinatale periode genoemd. Belangrijke indicatoren (ook wel de perinatale kerncijfers) voor een gezonde start zijn:

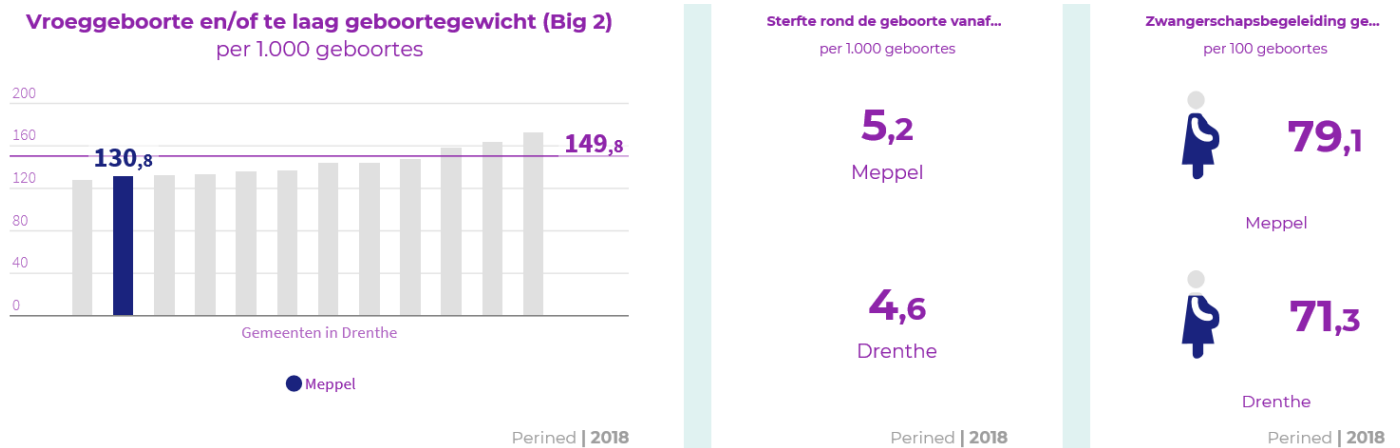
- ✓ Vroeggeboorte en/of laaggeboortegewicht voor de duur van de zwangerschap (BIG2);
- ✓ Sterfte rond de geboorte;
- ✓ Start van zwangerschapsbegeleiding (maat voor toegankelijkheid van zorg).

Je vindt de kerncijfers op waarstaatjegemeente.nl bij het thema Gezondheid.

Een toelichting op de genoemde cijfers vind je in deze [factsheet](#).

Figuur 1. Perinatale kerncijfers Meppel vergeleken met het Nederlandse gemiddelde

Figuur 2. Perinatale kerncijfers Meppel vergeleken met het gemiddelde van de provincie Drenthe

Meer informatie

- [Themadocument Gezonde en Kansrijke Start](#)
- [Website Pharos Kansrijke Start](#) (o.a. informatie Impuls en ondersteuning lokale coalities)

N.B. Het gaat hier om relatief hele kleine aantallen, dit kan een vertekend beeld geven doordat de cijfers worden uitgedrukt in percentages.